

N O V A

# SOČA

## "Nova Soča"

izhaja vsak petek o polne in velja s prilogo "Gospodarski List" vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . gld. 4-40,  
Pol leta . . . . . " 2-20,  
Četrť leta . . . . . " 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravitelstvu.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

Uredništvo in upravitelstvo je v Marzingerjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

## Oznanila

in "poslanice" plača se za štiristopno peti-vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat,  
7 " " " " " 2 "  
6 " " " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v prodajalnicah G. Likarja in v tobakarni v Namski in Solski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravitelstvu "Nove Soče". — Neplačanih pism uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Poštne in brzojavne razmere na Primorskem.  
(Gorci poslanca dr. A. Gregorčič-a v 79. seji državnega zbora dne 4. t. m.)

(Konec.)

Ako bi hotel o poštini in brzojavni upravi na Primorskem obširneje govoriti, moral bi najprej konstatovati, da se pri mnogih poštinih uradih na jezikovno ravnopravnost domačih narodov ne ozirajo, da jo še kršijo. (Tako je! na desni). To se godi že koj v začetku, ako hoče kdo posvetiti se poštenu službovanju. Italijanski kandidati delajo namreč preskušnjo za poštne ekspeditore v italijanskem jeziku, dočim jo morajo delati slovenski in hrvaški kandidati v nemškem ali v italijanskem jeziku. (Čujte! Čujte! na desni. — Klic: To je jednako pravno!) To ni v soglasju z narodno enakopravnostjo. Mar slovenski in hrvaški jezik nista sposobna za polaganje poštinih izpitov? Ali je morda mogoče izhajati na Primorskem brez znanja teh jezikov, ne da bi bilo službi na škodo?

V soglasju s tem javljajo se vse nove določbe in odredbe, katere se ne tiskajo v državnem zakoniku, podrejenim organom le v nemškem in italijanskem jeziku in naznanjajo se italijanskim listom pravilno v italijanskem jeziku. (Čujte! Čujte! na desni). Slovenskim listom se kaj takega sploh ne naznani ali pa v nemškem, oziroma italijanskem jeziku. Poštno ravnateljstvo dopisuje s podrejenimi poštinih uradi v italijanskem jezikovnem okrožju v italijanskem jeziku; s poštinih uradi v slovenskih ali hrvaških krajih pa dopisuje nemški ali italijanski. Poštini nadzornik, kateri nadzoruje razen Primorskega še Kranjsko, posluživati se mora na svojih uradnih poteh pogostoma tolmača, ker slovenskega jezika ni zmožen. Toliko bolj si je pa v svesti svoje oblasti in marsikdo jo je že čutil.

Slovanske tiskovine za poštno upravo so v Trstu gotovo v zalogi, ali do njih priti je jako težko; iz tega vzroka se je tudi že primerilo, da je kdo na neslovansko tiskovino zapisal v slovanskem jeziku naslov. Pošta pa je pošiljanje tako adresovanih rečij odklonila z razlogom, da se mora naslov gledati na jezik zlagati s tiskovino, in poštno ravnateljstvo je pritrdilo tej odločbi. Kolikor je meni znano, ni to načelno niti na Dunaju v veljavi, akopram poznajo duh zakonov in naredb tukaj vsaj tako dobro, kakor v Trstu.

Kar se dostaje zlasti c. kr. pošte v Gorici, povdarjati mi je, da obsega njega območje razen mesta še okolico, to je kraje Podgora, St. Andrej in Sovodnje, tako da je slovanskega stanovništva v tem okraju vsaj toliko, kolikor italijanskega. Razen tega je tudi središče peterim poštinih progam, katere tečejo po slovenskem ozemlju, namreč Kojško, Miren, Rihenberg, Postojna in Trbiž oziroma Log pod Predelom, in še sedmero manjših prog, katere se stekajo v velike. Omeniti je še poleg tega, da je Gorica središče slovenskega dve tretjini obsejajočega dela dežele, kateri del je z mestom v ozki dotiki, dočim ima furlanski del dežele druga središča. Iz tega vzroka je znanje slovenskega jezika pri tem poštenu uradu neobhodno potrebno.

Vkljub temu nastavili so se uradniki, kateri niso zmožni slovenskega jezika; drugi razumejo sicer ta jezik, a ga nočejo govoriti. Uradne tiskovine so tu, kakor se mi poroča, vseskozi italijanske, kakor da je Gorica glavno mesto Toskane. Poštini tarifi, tudi oni za najbližje okolice mesta, objavljajo se izključno v italijanskem in nemškem jeziku. Mnogi tožijo, da slovenskih tiskovin, poštinih spremenic in povzetnih listov, ni dobiti na pošti; tudi slovenskih dopisnic in poštinih nakaznic ni ondu vselej dobiti. Še mnogo težje pa je dobiti take tiskovine v tobačnih trafikah, katere, kakor se kaže, tudi niso dolžne držati jih.

Kdor hoče dobiti slovensko dopisnico, prehoditi mora pet ali šest ulic. Ako pa kdo upraša za slovensko poštino nakaznico, ta dobi kratek odgovor, da jih ni.

Primeri se, da kdo v trafikah tega ne dobi, kar zahteva, ali zato, ker zahteva mnogo komadov dotične stvari, recimo 30

pisemskih znamk ali dopisnic, ali pa zato, ker hoče plačati z bakrenimi novci.

Kje drugod bi rekli, da je to smešno ali pa neumno, v Gorici pa ni to nič nenavadnega. Državne uprave dolžnost je pa, da to ubrani, da spomni trafike na prevzete dolžnosti, da ne bodo Slovenci primorani, ako hočejo kaj poslati v bližnjo, povsem slovensko okolico, posluživati se pri tem italijanskih tiskovin.

Brzojavna postaja v Gorici ni namenjena samo za mesto, kjer je 7000 Slovencev, nego tudi za okolico, ki je, izven kraj Ločnik, izključno slovenska in kjer je mnogo trgovine s sadjem in drugimi južnimi pridelki. Vzlic temu nastavljen je pri tem uradu samo jeden uradnik, kateri je zmožen slovenskega jezika. Pred kratkim nastavljeni sta bili dve telegrafistini, katerih nobena ne zna ni besede slovenske in za te službe se ni razpisal konkurs; je li sta zmožni nemškega jezika, tega ne vem. Potem takem seveda se ni čuditi, da se odpravljajo pokvarjene brzojavke. (Čujte! na desni.) Goriški list javil je o svojem času, da je bilo v neki kratki brzojavki 13 pomet. (Čujte! na desni.) Uradnik dotičnega lista prosil je nekot brzojavni urad, naj se mu telegram, katerega pričakuje, pošlje v tiskarno. Službujoči uradnik zmalajal je nevoljno z rameni, mahal z rokami okrog sebe, menda v znak, da ne umeje slovenske prošnje in z ostrim glasom ukazal slugi: "Čujte, uprašajte tega-le kaj da hoče." Ako kdo cesarskega uradnika slovenski odgovori, nazivljejo ga s "ta le". To so lepe razmere! Uradnik moral je svojo prošnjo izreči slugi, ki se je dosti prijazneje obnašal, nego njegov predstojnik. Dotični gospod uradnik pritožil se je zaradi tega na c. kr. poštino in brzojavno ravnateljstvo. V Trstu, odgovora pa še do današnjega dne ni dobil. Take pritožbe gredo vse ad acta.

Še huje nego temu uradniku godi se pa ljudem, ki se ne morejo sporazumeti z uradniki in so primorani prositi druge ljudi posredovanja. (Čujte! na desni.) Primerilo se je, da je neki trgovec s krompirjem dobil kot posredovalca svojega konkurenta, katerega ni poznal, in leta mu je sestavil brzojavko, ki se je glasila ravno nasprotno od tega, kar je hotel mož javiti svojemu kupovalcu. (Čujte! na desni.) Visoka zbornica! To se pravi norčevati se iz koristij davkoplačevalcev, to je pa le mogoče, ako nastavljeni uradniki niso sposobni za svojo službo. Prosim torej Njega ekselencu gospoda ministra, da zahteva od vseh uradnikov znanja dotičnih deželnih jezikov in da nikogar ne imenuje definitivnim in da nikogar ne pomakne v višji čin, ako tega znanja ne dokaže. Ako bi se Njega ekselencu držal tega načela, potem bi bilo v nekaterih letih konec tem pritožbam (Dobro! na desni), zakaj kruh, katerega reže država, je takó dober in sladak, da se ljudje zaradi njega ne uče samo češki in madjarski, nego celo slovenski. (Dobro! na desni.) Toda zahtevati je treba in resno zahtevati.

Tudi c. kr. poštno-hranišnični urad v Gorici si ni posebno dobro zapomnil določil državnega osnovnega zakona o jezikovni ravnopravnosti avstrijskih narodov pri uradih v javnem življenju. Dne 28. m. m. prišel je slovenski trgovec v Gorici v ta urad s poštno-hranišno ulogo in prosil pontka o "clearing"-poslovanju, ker bi kot trgovec rad pristopil tej skupini. "Jaz Vas ne umejem, ako kaj želite, pridite pozneje," odgovoril je službujoči uradnik. Ne vem, kaj bi rekli gospodje z one (leve) strani, da bi v lastni njih domovini ravnala cesarska oblastva na tak način z njimi. Slovenski davkoplačevalci pa mora na svojih tleh vse to pretrpeti, ako se pa pritoži, potem je hujša in denuncijant. (Čujte! na desni.)

Istotako se godi tudi pri vožni pošti. Ni še mesec dni tega, da je neki posestnik iz Ajdovšine prosil pri pošti v Gorici vožni list v svojo domovinsko občino, torej v popolno slovensko okraj. Uradnik ni umel njegove prošnje in poklical slugo, da posreduje. Tudi sluga ni umel prosilčevega jezika. Poklicali so torej še neko tretjo osebo in vsi ti trije so naposled venderle uganili, in poštini uradnik pisal je vožni listek, seveda na italijanski tiskovini. Do-

tični posestnik ni hotel vsprejeti tega vožnega listka in zahteval slovenskega, ker se pelje v svojo domovino, ki je povsem slovenska. Na to uničil je poštini uradnik italijanski listek, vzel slovenski blanket in ga popisal — italijanski.

Isto tako se godi pri vožni pošti po Soški dolini, porablja se sicer časih tiskovine z nemškimi in slovenskimi besedilom, toda popisuje se vedno le nemški ali pa italijanski.

Kake neprilike proučujoča neznanje slovenskega jezika ali celo mržnja do njega, razvideti je iz dveh slučajev. Dne 12. novembra t. l. oddala se je pod križnim zavikom v Gorici pošiljatelj z napisom: Bl. gospa Trošt Marjeta — Kormin. Poslalo se je bilo vabilo na koncert, ki se je imel vsiti dne 15. onega meseca. Dotična gospa dobila je vabilo šele dne 16. novembra, torej dan po koncertu. V Gorici vé razen dotičnega uradnika vsak otrok, da se zove Kormin 16 kilometrov od Gorice oddaljena mejna postaja, imenovana drugače Cormons. Celo na Dunaju oddale so se pošiljatelj z naslovom Biljana-Kormin, ki so prišle brez zadržka na določeno mesto. Tudi poštini urad v Korminu vsprejema in odpošilja brez zadržka poštne pošiljatelj z napisom Kormin.

Samo goriški jezikoslovec ni umel ali ni hotel umeti dotičnega napisa in poslal vabilo v Kormend na Ogorskem (Smeh na desni.)

Pri neki drugi priliki oddalo se je pismo, a dotičnik, kateremu je bilo namenjeno, je stanoval v mestu. V takem slučaju porablja se znanke po 3 kr. in tudi v tem slučaju se je tako zgodilo, le namestu imena kraja zapisala se je, kakor v nemškem "hier" ali "loco" odgovarjajoča slovenska beseda "tukaj". — In tudi to pismo poslalo se je na Ogorsko in sicer v Tokaj (Čujte in smeh na desni). Čudna naklonjenost poštinih uradnikov goriških do Ogorske!

Neki poštar v slovanskem okraju v Istri pisal je nekemu ondotnemu gospodu, kateri je mnogo pošiljal po pošti, kratko in gladko, naj na svoje pošiljateljke zapisuje naslove v italijanskem, v nemškem ali pa v francoskem jeziku, nikakor pa ne v slovanskem, ker ne vé, kaj z njimi storiti.

V nekem drugem slučaju se pa goriški poštini uradnik ni pokazal tako nevednega, kakor pri Korminu in Tokaju, in je takoj poznal novoskovano ime nekakega kraja. Neki laški časopis v Gorici namreč jako bojevo v oči slovenskega imena slovenskih krajev, zato je mnoga poitalijanjil ali vsaj spakedral. Tako je slovensko Podgora spremenil v Piedimonte. Takoj so se našli ljudje, ki so v šali ali v resnobi oddajali na goriški pošti pisma z novim krajevnim imenom Piedimonte. In glej, poštini urad je vsa taka pisma dosledno pošiljal v Podgora, dokler se ni tamošnje županstvo odločno uprlo proti temu, da je potem cesarsko namestništvo počilo goriški poštini urad o nepostavnosti takega ravnanja.

Sploh vlada z ozirom na krajevna imena v Primorju na poštinih pečatih strašna zmešnjava. V obče se skrbi za to, da se pravim slovanskim krajevnim imenom zapre pot v javnost in k uradni rabi. V to službo prestave, kjer so take mogoče. Ako pa prestava krajevnega imena ni mogoča, potem se na poštinih pečatih in pri vseh možnih oblastnih imen spaci s pomočjo nemškega in laškega pravopisa ali z napačnimi slovanskimi oblikami na tak način, da ga je komaj mogoče spoznati. — Takih imen je prav obilo. Zasebni poštarji na deželi pustijo vsake reči v miru, ker se boje, da bi ne imeli neprijetnosti od svojih predstojnikov, ako bi se potegnili za prava krajevna imena, ako jih sploh poznajo. Utegne biti, da je ta njih misel napačna, a žal, ona se lahaja. Zaradi tega bi morala visoka vlada sama skrbeti za to, da se naredi konec takemu rogoviljenju na vseh poljih javne uprave.

Saj v obče vendar ni težavno, določiti pravo obliko kakemu krajevemu imenu. Pečati mnogih poštinih uradov nosijo le nemško ali laško obliko nekakega krajevnega imena brez navadne slovenske, n. pr. Woltschach brez Volče, Karfreit brez Kobarid, Duino brez Devin, Canale brez

Kanal, Haidenschaft brez Ajdovščina, St. Daniel brez Stanjel itd. Na drugih pečatih so slovenska imena spačena, kakor Podberda za Podbrdo, Podmela za Podmelec, Črnica za Črnič, Grahova za Grahovo. Zopet drugi nosijo imena z italijanskimi ali nemškimi pravopisom, namesto edino pravega slovenskega, n. pr. Anzza za Avče, Bergonja za Breginj, Serpenizza za Srepnica, Nabresina za Nabrežina, Merna za Miren, Quisca za Kjsko, Dutoule bei Sesana za Dutolje bei Sežana, Prosecco za Prosek, Bigliana nel Coglio za Biljana v Brilih, Salcano za Solkan, Samaria bei Görz za Šmarje itd.

Na Tolminkem so bila krajevna imena določena po bivšem okrajnem glavarju baronu Winklerju, sedanjemu deželnemu predsedniku na Kranjskem. Toda sedaj poštini pečati v onem okraju marsikje bijejo v obraz onemu uzornemu pravilu. — Visoka vlada delovala naj bi v prihodnje na to, da se stara in običajna krajevna imena ohranijo in da poštini pečati nosijo vselej navadno ime vsake poštne postaje v pravilnem pravopisu.

Predno se poslovim od c. kr. poštne urada v Gorici, dovoljujem si spomniti se tudi onih, ki v najnižjih stopnjah državne službe rabijo svoje moči državi in sodržavljanom v korist, namreč uradnih slug in pismonoš. Z veseljem priznavam njih zvesto splošnovalno dolžnost, uljudnost in postrežljivost v službi, kar bi delalo čast masikakemu njih predstojniku, in ne bi hotel, da bi jim moje besede škodovale. Vendar ne morem zamolčati želje, da bi se v prihodnje pri sprejemanju takih služabnikov gledalo poleg drugega tudi na njih jezikovno znanje. Saj je vendar mučno za pismonošo in stranko, ko se med seboj ne moreta umeti in sporazumeti, kar je pa v Gorici po večini tako, ker tu najdemo na čuden način milost prav taki prisilci, ki slovenskega, v mestu običajnega jezika ne znajo in kateri se mu težko kdaj morejo pricuči, ker so rojeni v daljnih krajih in torej niso imeli priložnosti, da bi ga bili slišali v mladosti. Nadejam se, da se bo slavno poštino in brzojavno oskrbnost v Gorici pri nameščevanju takih mest v prihodnje oziralo v prvi vrsti na take domačine, ki poleg drugih zahtev znajo tudi oba deželna jezika. To je pač zahteva, ki je sama po sebi umljiva.

Naposled se pridružujem tudi jaz večini gospodov predgovornikov, ki so v tem in v preteklem zasedanju z zgovornimi besedami poudarjali zboljšanje gmočnega stanja poštinih in brzojavnih uradnikov. Ako je kak uradnik zavezan na red, točnost, vstrajnost in na največji telesni in duševni trud, tako je ta gotovo poštini uradnik, ki si ne more razdeliti dela po svoji volji, marveč je prisiljen, da svoje moči posvečuje delu, ki se nikdar ne dá odlašati, ter opravljati svojo službo tudi tedaj, kadar priročnost ali utrujenost temu nasprotujeta. Zato najtopleje priporočam meseca aprila podano prošnjo poštinih uradnikov in ako bi visoka vlada za zdaj še ne našla sredstva, da bi poštini uradnikom gmočno stanje primerno izboljšala, naj bi znižala vsaj število službenih let, kajti poštini uradnik se v sedanjih vrsti službenih let po neprestanem delu popolnoma obrabi.

Ob enem priporočam posebnej pozornosti visoke vlade stanje nekaterih poštarjev na deželi. — Večina visokočastitih gospodov pozná postajo Matulje pred Opatijo in strmo pot, ki od tamkaj drži v Kastav.

Nekdaj je poštar v zadnjem okraju po poštenu poslu prenašal pošto od železniške postaje v Kastav in nazaj, pozneje s kolesjem, s katerim so se vozili tudi popotniki, dandanes pa je primoran voziti s pravim poštini vozom, s katerim se pa potniki ne morejo voziti, medtem ko so dohodki poštarja ostali nespremenjeni in si ne more priporiti nikakega doneska za vzdrževanje drugega konja, ki je za težki poštini voz potreben.

Umevno je, da mora visoka vlada v tem, kakor tudi v drugih enakih slučajih, storiti potrebne korake, da se poštarjem odškodnina za vzdrževanje konj poviša.

Nadejam se, da se bo visoka vlada blagohotno ozirala na te moje pritožbe in

želje, in končam z željo, da bi se naše poštne in brzojavne razmere vedno veseleje razvijale. (Zicahna pohvala in ploskanje.)

Tako je govoril naš gospod državni poslanec o poštini in brzojavnih razmerah, v prvi vrsti seveda pri nas na Goriškem. Ne spominjamo se, da bi čitali kdaj takó premišljen, stvaren in obširen govor o tem predmetu iz ust kakoga slovenskega poslanca, vsaj v zadnjih letih ne. In vendar je treba prav pri pošti in brzojavi mnogo sprememb, da bo mogel biti slovenski narod, ki se jih obilno poslužuje, z njimi zadovoljen. Zato smo gospodu poslancu od srca hvaležni, da je spravil naše opravičene želje in zahteve v tem oziru tudi v poslaniški zbornici v razgovor. Z nami vred mu je gotovo hvaležen tudi ves narod slovenski, ki je bil doslej pri poštah in brzojavah dan na dan žaljen in v kot potiskan. — Nekateri ugodni uspehi njegovega govora se že pokazujejo. Upamo pa, da visoka vlada stori potrebne korake, da se odpravijo napake in da se potem ne bodo več razlegale enake pritožbe v poslaniški zbornici dunajski.

Našemu poslancu je na jezikovne zahteve pri pošti in brzojavi pritril tudi poročevalec o tem naslovu v proračunu trgovinskega ministerstva dr. Russ, ki je dejal, da tudi on stoji na stališču, da državni prometni uradi morajo služiti občinstvu tudi v jezikovnem oziru in da je jako obžalovati, da celó pri pošti in brzojavi ne pomehajo tožbe o zanemarjanju jezikovne ravnopravnosti.

Tudi ta izjava imenovanega gospoda poročevalca nam daje upanje, da se kmalu odpravijo napake in da bo slovenski narod tudi pri poštah in brzojavah popolnoma ravnopraven z Nemci ali Lahji. V ta namen je neobhodno potrebno, da se pri poštah uradu goriškem nastavlja le taki uradniki, ki so povsem vešč obema deželima jezika. Treba je dalje, da se vsi oglasi, tarifi in drugačni razkazi izdajajo v obeh jezikih. Dokler vsega tega ne dosežemo, ne bomo mirovali, marveč neprenehoma in dosledno klicali po popolni ravnopravnosti slovensčine pri poštah in brzojavah uradih.

## INTERPELACIJA poslanca dr. Gregorčiča in tovarišev do Njega ekscelence gospoda ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva notranjih poslov:

Osnovni odbor telovadnega društva v Prvačini pri Gorici predložil je meseca januarja t. l. svoja pravila c. kr. namestništvu in Trstu, da pridobi uradno potrjenje. V teh pravilih bile so tudi določbe glede društvene zastave in društvene obleke, o telovadnem učitelju in o izdavanju tiskovin, kakor tudi o dramatičnih predstavah, katere bi prirejalo društvo. C. kr. namestništvo zavrnilo je pravila z dostavkom, da se osnove društva na podlagi predloženih pravil ne dovoli, oziroma, da se ne potrdi pravni obstanek društva na podlagi predloženih pravil, ker se ne dopuščajo v §§ 1, 7 a, 10 d in 14 se nahajajoče določbe o društvenih znakih (zastavah) in noši, društvene obleke (uniforme), z ozirom na to, da se taki znaki smejo rabiti le po posebnem uradnem dovoljenju, za katero je na lašč prositi in katero dovoljenje se lahko odreče ali pa preklic. Ako se pa tikajoča odločba vzame v pravila, prejdukuje se temu uprašanju. Dalje omenilo je c. kr. namestništvo, da je v § 2. predloženih pravil v katerem se govori o sredstvih, s katerimi je doseči društveni namen, navesti dotične postavne določbe, in sicer: glede telovadnega učitelja ces. odredbo z dne 27. junija 1850. l., d. z. l. št. 350 o privatnem pouku; glede izdavanja tiskovin tiskovni zakon; glede prirejevanja dramatičnih predstav dotične policijske odredbe.

V Ajdovščini, kjer je okrajno sodišče, se je že v novembru l. 1890. sestavil odbor, da osnuje telovadno društvo. Tudi temu odboru vrnilo je c. kr. namestništvo predložena pravila zaradi določb o društveni zastavi in društveni obleki ter se je postavilo, da se določba § 3., da se osnuje knjižnica, iz katere bi se posojale knjige društvenim članom, ne strinja z jasno izrečenim namenom društva, kakor ga navaja § 2, v katerem je govor o telovadnem, ne pa o bralnem društvu.

Oba osnivalna odbora izpustila sta vse omenjene točke iz društvenih pravil, na kar je c. kr. namestništvo potrdilo pravni obstanek obeh društev. Kmalu potem pokazalo se je, zakaj je hotela c. kr. vlada, da se izpuste določbe o društveni zastavi in društveni obleki iz pravil. Predstojništvi na tak način osnovanih društev prosili sta namreč pri c. kr. namestništvu, da dovoli društveno obleko, ki se strinja z obleko že obstoječih telovadnih društev. C. kr. namestništvo pa je odbilo prošnji z dostavkom, da se ta društvena obleka po vsej svoji sestavi in kakovosti ne kaže primerna praktičnim namenom telovadnega sporta, nego bolj kot za javne nastope na menjenju, z društvenim namenom v nobeni zvezi stojiča uniforma članov.

Visoko ces. kr. ministerstvo notranjih zadev z odlokom z dne 21. avgusta t.

l. št. 14351 in 14352 ni potrdilo rekurzov proti odločbam c. kr. namestništva „s katerima se je zabranila naprosena društvena obleka v narodnem značaju“. Utemeljilo se je s tem, „da se pri obstoječih razmerah naprosena društvena obleka iz javnih ozirrov ne more dovoliti.“

Ker telovadna društva brez dvoma pripadajo v vrsto tistih društev, ki spadajo pod društveni zakon z dne 15. novembra 1867. l., d. z. št. 134, in ker se po tem zakonu more odreči priznanje pravne obstanka društva le tedaj, če je društvo po svojem namenu ali po svojem ustroju nezakonito, nepravno ali pa državi nevarno, kar v omenjenih slučajih niti vlada sama ni trdila, dovoljujejo si podpisanci uprašati Nj. ekscelenco gosp. ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva notranjih zadev:

Kakó more Nj. ekscelencia gosp. minister opravičiti nezakonito postopanje c. kr. vlade v omenjenih slučajih?

Na Dunaju 7. decembra 1891.

(22 podpisov slovenskih in mladočeskih poslancev)

## DOPISI

**Z Beneškega.** 12. decembra. — Z velikim veseljem smo tudi letos prejeli knjige Družbe sv. Mohorja. Ni treba omenjati, da velikanski uspeh naše slavne družbe veseli in nudi vsakega poštenega Slovenca. Le tako naprej z božjim blagoslovom in vsestransko, občno podporo!

Jaz sem seveda najprej pogledal v Koledarju imenik udov naše videnske nadškofije. Sicer se ne moremo še nikakor hvaliti, a vendar na nič nismo. 150 udov za naše razmere je vsaj dober začetek, pa žal! da začetek je vedno le začetek že od nekaj let sem. Pri nas bi moglo lahko biti 500 ali 600 udov, ako bi se mnogi nemarni duhovniki vsaj nekoliko bolj zanimali za to koristno, na strogo katoliški in skoro na pol ašetični podlagi osnovano družbo, a ne framasosko sodrgo, kakor se je izrazil o njej neki dolgotrni osliček. Več imen ni v zapisniku, katerih bi ne smeli pogrešati, če ne iz narodnih, vsaj iz katoliških ozirrov. Zanimivo je pregledati številke pri vsakej vasi. Številke jasno kažejo, kje je in kje ni duhovnika, da bi se briga za razširitev družbe. Največje število udov je v Marsinu, kjer deluje naš vrli gospod Perdik, potem na Tarčunu, v Briščah, v Kosci, v Grmeku, v Roncu in pri sv. Lenartu, ker ravno tu so najzavrednejši naši duhovniki. Čudom sem se začudil, da je letos primanjala Dreka, katera je bila doslej najbolje zastopana! A reč je lahko umevna, ako se pomisli, da je ondi nastala duhovniška prememba. Ta slučaj najjasneje kaže, pri kom stoji družbinski uspeh na Beneškem.

Veselo znamenje pa je, da se nahajajo v imeniku vasi Prosnid, Čenebola, Platišča, Zavrh, Podvrate, Sulid in Tajpana, katere so vse na zapadni strani, kjer slovensčina vedno hira, zatirana od posvetne in cerkvene (oziroma župnijske) oblasti. Glavna zasluga gre tukaj našemu gorencem, sedaj žal! bolnemu č. g. Antonu Pavši. Naj jih je pri nas deset takih, število Mohorjevih udov takoj znatno poskoči; a ni jih! Bog nam vsaj njega ohrani zdravega, čilega in — našega, mnoga leta na vsestransko korist naših zanemarnjenih Slovencev iz za uspešno razširjevanje Družbe sv. Mohora!

Več prihodnjic. Da ste mi zdravi!

**Iz Podgore.** 14. dec. (Odgovor na porok Ivan Ziani). — Venutijev komij Ivan Ziani je na svojo odgovornost popravil torej celo poročilo „Nove Soče“ o znanem pretepu 29. novembra v Podgori. Na njegove „ni res“ sledi naj za danes naslednji odgovor:

1. Res je, da se je neka italijanska deklina izrazila: „Naj le pridejo danes podgorski fantje“. Saren je že pripravil družbo, da jih namlati. — Neumevno nam je, kakó se drzne imenovani Ziani to trditev zanikati! Ta deklina je Maria Scabara, ki je rekla one besede proti Mariji Budihnji.

2. Res je, da je imenovani Ziani vojaški begunec, ki je rojen l. 1864., a do danes ni bil še pri nobenem vojaškem naboru. V Avstriji ne, ker ni avstrijski podanik, v Italijo pa tudi ni šel. — Po potrdilu županstva v Rivolto v videnski pokrajini ima njegova ožibet tamkaj svojo domovno pravico, ker ni prosila za avstrijsko podaništvo. Dasi je I. Ziani (ali bolje Cian, kakor se bere v rečenem županskem potrdilu.) slučajno rojen v Podgori, ko je njegov oče tukaj kruh služil, vendar njegova dolžnost je bila iti v Italijo k vojaškemu naboru, ali pa prositi za avstrijsko državljanstvo in tukaj opraviti svojo vojaško dolžnost.

3. O tretji točki govori I. Ziani resnico, ker Goričani so bili prej v gostilnicah nego naši fantje. Toda oni fantje so navadni obiskovalci gostilnice g. Ign. Terpina in tudi 29. nov. so šli k njemu po svoji stari navadi niti hudega sluteči. Šli so mirno mimo Goričanov v drugo sobo. Ni torej res, kar je namenoma pačil „Corriere“,

da naši fantje navadno niso zahajali v ono gostilnico.

4. Da so Goričani zmirjali z „Mostri di Sclaf“ — imamo dve priči, ki sta se dele blizu Goričanov za ognjiščem in ki to dokazata pred sodiščem.

5. Res je, da je v gostilni prišlo do besedovanj. Jedna gori omenjenih prič dejala je proti nekemu Goričanu, ki je prišel k ognjišču prižigat smodko. „Kdo so skla-vi? mi ne! Zakaj raje ne zmirjate, če že morate, z „Mostri di Slovens“? Goričan je zvito odgovoril: „E, je taka navada“. In na tak način se je — besedovalo še dalje, kar je moral slišati tudi Ziani. Ako ga pa zraven ni bilo, naj pa molči!

Res žalostno je, da je prišlo do takih razmer v doslej mirni Podgori. Središče takim nemirnim je tukajšnja papirnica, od kar ima novega vodjo. Pod poprejšnjim so bile take reči nemogoče. Sedanji volja pa na vse mogoče načine daje prednost tujcem, Lahom iz Furlanije in iz Italije pred domačini, katere odrija od dela ali pa potiska bolj v kot. Na tak način rase tu pri nas število laških nemirnežev, kateri potem združbe delajo v naši čisto slovenski občini.

Toda o takem ravnanju novega vodje in njegovih pomagačev bomo še govorili na tem in tudi na drugih mestih, ker mora se enkrat za vselej korenito preprečiti, da bo papirnica središče najnovejših hujškarij in izzivanj proti slovenski naši Podgori.

**Iz Breginja.** 7. decembra. — Kakor znano, bili smo brez duhovnika, odkar nas je zapustil preč. g. Jurij Peternele, sedanjí novi dekan kobariški. Po kratkem času imeli smo čast sprejeti ter pokloniti se 12. nov. novemu našemu župniku preč. g. Fr. Kranjcu. Slovesno umeščenje ali instalacija vršilo se je 6. t. m. ob krasnem jesenskem vremenu. Preč. g. Fr. Kranjec pokazal je že početkom svoje težke službe, da bo de preč. g. Peternelju vreden in vrl naslednik ter znal žrtovati svoje dušne in telesne moči cerkvi pa domovini na blagor. Bog nam ga živi!

Se nekaj. Slišali smo, kako se onkraj meje naši sosedje Slovenci polastujejo toliko v cerkvi, kakor tudi v šoli, ter kako da po malem rase upliv laške kulture med ondašnjimi našimi rojaki. N. pr. v Konaliču (navajam občine večinom, kakor se slovenski zovejo) pravijo, da se je nekaj precej slovenski govorilo, a zdaj le laščina gospoduje. V Krnici prevaguje radi laških propovedi v cerkvi v govoru že laški upliv. Ravno tako nekako so občine Bizout Zavrh, Brdo, Luževerje in Ter. Boljši v tem so: Malina, Purčin in Podrat. Zgornja Črna je še slovenska, dolnja pa že laška. Huje prizadeta je obč. Tipana v poslednjem času; med tem ko so bile prej vedno slovenske propovedi v cerkvi, imajo zdaj le laške, ljudje pa radi slovensko govore. Čudno, da se jim ne preskrbi slovenski duhovnik!

Govorilo se je nekaj o naši skladni cesti, ki bi se združila z najbližjo črto onkraj meje. Temu bi se mi z davki že tako obteženi državljani odločno upirali. Le ko bi državne koristi zahtevale odprti svoje blagajnice, ter združiti obe progi v eno celoto, bilo bi združenje na pravem mestu. Najbližja črta iz Breginja na Italijansko je Tipana. Iz Tipane do meje (vode Nadiže) je dobro uro hoda, blizo toliko je iz Breginja do meje. Jako bi oviralo izpeljati cesto čez rob „bončič“ na „bouda“ do Tipane. Že v lanskem letu se je videla črta iz klesana preko nižje kaninove stene, kamor laški Alpinisti „mulerijo“ napravljajo, t. j. pot to povom na Kanin za slučaj vojne. Tako govorica.

## Politični razgled

**Avstrija.** — V sled neprestanega zborovanja državnega zbora morala so se odnesti zborovanja deželnih zborov do spomladi. Do tje bodo deželni odbori z Najvišjim dovoljenjem pobirali dosedanje deželne doklade. Deželni odbor štajerski je pa zahteval, naj se skliče deželni zbor vsaj le jedni seji, da doklade in druge dvehine določi. Zaradi tega je deželni zbor štajerski sklican na 29. dan t. m. Sklican bo tudi dež. zbor goriški.

— V poslaniški zbornici bilo je 10. t. m. dovoljenj celih 60.000 gld. za konjske dirke, torej za zabavo bogatim ljudem. Zato je bilo mnogo poslancev nasprotnih tej svoti. — Danes teden je začela razprava o proračunu pravosodnega ministerstva. Proti je govoril Mladoček dr. Vašaty ki je ostro prijel ministra grofa Schönborna, katerega je dolžil, da je prelomil celo vrsto zakonov, ter ministra barona Pražaka, kateremu je čital, da nič ne dela v korist češkega naroda in da peró rabi le enkrat na mesec, ko podpiše pobotnico. Proti mu je odgovarjal Schönborn, drugi pa Pražak; oba sta odbijala, kakor sta znala in mogla, ostre Vašatyjeve napade. — V zvečerni seji je prišel do besede naš državni poslanec dr. Anton Gregorčič, ki je pet-četr ure živo opisoval sodnijske razmere in zudeve pri nas na Goriškem. Ta izvestni in obširni govor prinesemo prihodnjic v prilogi z odgovorom ministra Schönborna. Tu je v kratkem času še tretji govor našega gospoda državnega poslanca.

— V zbornici poslancev so prišle v razgovor nove trgovinske pogodbe, ki se imajo

skleniti z Nemčijo in Italijo za celih dvanajst let. Te pogodbe so avstrijski trgovini v marsičem v korist, v marsičem v očitno pogubo. O njih bomo še obširneje govorili. — Te pogodbe so dale protisemitskemu poslancu dr. Luegerju povod, da je 14. t. m. ostro napadal eludo, katere išče za avstrijsko trgovino neplodovita tla. V Nemčiji, v Italiji, v Šveici in tudi v Rusiji nima avstrijska trgovina ničesa iskati, pač pa na Balkanu, kateri mora Avstrija pridobiti za-se. Ako bo pa Avstro-Ogerska zatirala svoje najzvestejše narode, kakor Slovence, Hrvate ali Srbe in Rumune, ne sme upati, da si kdaj pridobi naklonjenost balkanskih narodov. Sploh je dr. Lueger iz-erstno zagovarjal avstrijske Slovence, kar je zbudilo vzhurlo pohvalo od strani slovenskih poslancev. Morebiti poslamo iz tega govora nekatere važnejše odlomke, ako nam bo prostor pripuščal.

— Dne 16. t. m. se je vršil sijajen obed poljskega in Hohenwartovega kluba, da se takó tudi na zunanji pokaže prijaznost in zveza med njima. Udeležba je bila precej številna.

— Predsednik poslaniške zbornice dr. Smolka je bil 14 t. m. na obedu, ki se je vršil na čast vitezu Jaworskemu. Pri tej priliki se je prekladil, da je moral ostati v postelji. Nevarnosti ni, dasi je mož že jako star.

— Poslanec Morsey zbolel je za hripjo.

— V tork je umrl na Dunaju nadvojvoda Sigismund za hripjo, katere se je bila pridružila tudi pljučnica. Star je bil 66 let in je bil slabotnega zdraveja. Bil je brat pokojnega nadvojvode Henrika, ki je za enako boleznijo umrl pred tremi tedni.

— Državni poslanec grof Pinski je imenovan profesorjem na levooskem vseučilišču pa se ne odpore poslancu. — Posl. Rutowski dobi važno službo v poljedelskem ministerstvu, neki drug poljski poslanec pa pride baje o glavno ravnateljstvo državnih železnic. Poljaki znajo!

— Deželni šolski svet za pokneženo grofijo Goriško in Gradišansko je sklenil v svoji zadnji seji, naj se podá ministerstvu predlog, da se prof. Vj. Spinčič, ki je zdaj državni poslanec, odštari od službe. Kot uzrok se navaja neki njegov govor v Zagrebu o združenju Hrvatski in agitacija pri zadnjih volitvah v Istri. — Vse stranke v državnem zboru brez izjeme so zaradi takega ravnanja razkačene in kakor čujemo, smemo se nadejati, da se želja deželnega šolskega sveta ne izpolni. Rudolfealni smo, kakó se je pri oni seji obnašal slovenski deželni poslanec, kateremu dolžnost je bila svojega kolego z vso odločnostjo zagovarjati.

## Domače in razne novice

**P. n. gg. naročnikom in čitateljem.** — Čim bolj se približujemo novemu letu 1892., ko stopi naš list v IV. tečaj svojega življenja, toliko gosteje nam prihajajo glasovi od raznih strani, zlasti pa od naših gg. dopisnikov, katerih dopisi so pogosto ostajali v naših mislih, ker ni bilo prostora za nje v listu, da bi po novem letu izdajali „Novo Sočo“ po dvakrat na teden, če tudi v manjši obliki. Težji ne moremo ustreči iz dveh vzrokov, namreč:

Pri „Novi Soči“ dela jedna sama oseba, katere posveti urejevanju in skrbi za redno izhajanje jedinega našega potičnega časopisa na Goriškem povprečno po pet ur na dan, ne izvemši nedelj in praznikov. Ker ima pa naš urednik mnogo tudi drugega posla, zato je nemogoče, da bi mogel sam zmagovati veliko breme, katero bi nakladalo dvakratno izhajanje „N. S.“ na teden.

Pri dvakratnem izhajanju so pa tudi stroški dvakrat večji — zato bi se naročnina morala skoro podvojiti. Poznamo svoje naročnike in vemo, da bi močno povečane naročnine najmanj tretjina naših sedanjih naročnikov ne mogla ali ne hotela plačevati. Tudi to je tehten vzrok, ki govori proti gori omenjenim željam mnogih naših p. n. gg. naročnikov in prijateljev.

Da nam pa bo mogoče po novem letu v večji meri ustrezati željam naših gg. dopisnikov in da bomo mogli posvetiti več prostora narodnemu gospodarstvu ter raznovrstnim novicam iz cele Slovenije, razširimo „Novo Sočo“ še za jeden razpredel, takó da bo svojim čitateljem nudila vsak teden toliko berila, kolikor bi ga prinašala takrat, ako bi le v nekoliko manjši obliki izhajala po dvakrat na teden. S tem bo mnogo koristnega berila več, poštni in finančni koleki pa bodo prihranjeni.

Da nam pa bo mogoče izvršiti in potem vedno in vestno vršiti to ne majhno nalogo, prosimo naše p. n. gg. dopisnike in sotrudnike, naj nam blagovolé pogosto poročati o raznih dogodkih v svojem kraju in v bližini. Čim krajši, zato pa čim gostejši so dopisi iz kakoga kraja, toliko ljubše je nam in našim čitateljem. O manjših dogodkih je dosti, da se nam z dopisnico naznanijo. Takih dopisnic si želimo prav mnogo vsak teden. — Tudi listku lahko v bodoče odmerimo več prostora nego doslej. Zato prosimo vse one naše prijatelje, ki imajo kaj primerne za listke, bodisi izvirne spise ali prestave, da bi nam jih doposlali. Kar bo za rabo, pride polagoma vse na vrsto. Enako prosimo za sopolmoč tudi tiste gospode, ki se pečajo z

narodnim gospodarstvom, da bi se včasih domislili tudi naših čitateljev. Za obširnejši razgled po vesoljnem svetu skrbeli bomo sami.

Poleg duševne sopomoči potrebujemo pa tudi zanesljive g m o t n e podpore, kar je umljivo samo po sebi. V ta namen se obračamo do vseh svojih p. n. gg. naročnikov, da bi nam ostali zvesti tudi v prihodnje in da bi nam skušali v svojih krogih pridobiti tudi novih podpirateljev v našem težavnem časnikarskem delovanju. Zlasti pa prosimo, da bi vsakdo skušal redno plačevati naročnino. Kdor zaostane z naročnino za eno leto ali še za več časa, temu je pozneje mnogo težavneje v redu poravnati svoje dolžnosti do našega upravištv. Kdor v redu plačuje vsaj za četrt ali za pol leta naprej, temu plačevanje ne prizadeva nikakih težav in tak je najboljši podpornik našemu listu. Mi moramo list prosti plačevati, a „N. S.“ nima založne glavnice, iz katere bi se vsakdanji stroški poravnali, da bi lahko čakali na — nemanje plačevalce.

S tem povečanjem lista poskusimo za eno leto: Ako bomo delo in stroške mogli zmagovati, pojdemo po novejši poti naprej; ako ne, bomo prisiljeni poseči po današnji obliki. Komur je torej do tega, da bo naše občinstvo za majhen denar dobivalo kolikor mogoče mnogo in izbranega, koristnega berila, podpira naj nas po svojih močeh duševno in g m o t n o. Za narod, ki mnogo čita, se ni bati, da se bo dal za tretjo od svojih pohlepkih sosedov!

**Osebnosti.** — Dne 14. t. m. je umrl v Koritnici pri Grahovem č. g. Anton Červ, upokojeni spirituval v goriskem osrednjem semenišču, znan učenjak, uzoren duhovnik in izvrsten cerkveni govornik. Prejeli smo o njem obširnejši dopis, kateri priobčimo prihodnjič.

— Predzadnjič smo poročali o imenovanjih deželnih svetovalcev v Gorici, Trstu in Rovinju. To poročilo je bilo prenapetost; priobčili smo ga po „Corrieru“, ki včasih sliši travo rasti. Minister je vsa ta imenovanja odložil do tedaj, dokler jih zopet ne predloži! — Defacisov naslednik v Trstu. Prav je!

— Naš državni poslanec gospod dr. Anton Gregorič je prišel danes na božične počitnice domov v Gorico. To naznanjamo onim, ki nameravajo v kakoršnikoli zadevi obrniti se osebno ali tudi pismeno do njega.

**Slovenskim obrtnikom in trgovcem** v Gorici naznanili smo v zadnji številki, da jim odločimo v svojem listu poseben prostor, kjer bodo za majhno plačo priporočevali svoje blago. Že letošnji naši oglasniki pod naslovom „S l a v n e m u o b č i n s t v u“ imeli so za začetek dosti ugoden uspeh, ker nekateri naši trgovci in obrtniki so se le z onimi oglasniki prišli v širšo javnost. Treba je, da bodo vsi naši trgovci in obrtniki znani vsem našim deželanom, še le potem nastopijo za slovensko trgovino in obrt boljše časi. Enako potrebo čutijo tudi naši deželani. V dokaz naj podamo odlomek iz nekega dopisa s Krasa v tržaški „Edinosti“, ki se glasi:

„Slavno uredništvo „Edinosti“ misli sem že večkrat nadlegovati z malim dopisom, ker sem pa vedel, da ima mnogo opraviti za časa burnih bojev — dopolnilne volitve v Istri, čakal sem ugodnega časa, da bode slavno uredništvo čas imelo premisljevati in ukrepati. Zelo mnogih Kraševcev in Vipavcev (kar sem se osebno prepričal) je ta: Naj bi „Edinosti“ priporočala med oglasni občinstvu slovenske tržaške trgovce, obrtnike, rokodelce itd., kakor prinaša tednik „Nova Soča“ za gorisko mesto. Tednik „Nova Soča“ se je pečal v zadnjih časih skoraj v vsaki številki z idejo „Svoji k svojim“. Posledice te ideje občutijo že dobro goriski lahonski trgovci; kako prijazno kličejo: „Mati pejte ga sem. Vi ta mlada, kaj ga boš kupila? Oca storte ga vzeti ta roba itd.“ Čujte! vi tržaški trgovci i. dr., kaj storim (ne samo jaz tudi drugi) predno se podam v našo Gorico? Vtaknem v žep „Novo Sočo“ in hajdi s trdo prisluženimi novci v Gorico. Prišedši v Gorico premislim, kaj mi je kupiti. Ko se vsega domislim, potegnem „N. S.“ iz žepa in pregledujem, pri katerem slov. trgovcu bi dobil svoje potreščine; krenem v ulico, pa sem pri rojaku. Nekaj je pa vendar v „Novi Soči“, oziroma pri nekaterih rojakih — trgovcih pomanjljivo. Ko sem bil prvič v „Novo Sočo“ v Gorici, nakupim pri rojakih vse potrebno za hišo in svojo obrt; ko sem pa hotel opoldne želodcu postreči, zamaščen gostilne Ivan Reja za veliko vojašnico. Iščanja sit, krenem v gostilno, kamor sem hodil po navadi. S tem hotel sem reči, da bi „Edinost“ morala prinašati natančne naslove slov. tržaških trgovcev.“

Takó omenjeni dopisnik v „Edinosti.“ Kak nauk naj posnamejo naši trgovci in obrtniki iz tega? Gotovo le da, ta nikomur bi ne smelo biti žal za par goldinarjev na leto, da bi tudi njegovo ime bilo večkrat citati v posebnem oddelku priporočenih trgovcev in obrtnikov. Zato bi bilo le želeči, da bi naš novi oddelk obsegal kolikor mogoče natančen imenik vseh naših trgovcev in obrtnikov, kajti le takó bo mogoče izpodriniti naše nasprotnike. Mi smo naravnost zavrnili že marsikak oglas goriskih

neslovenskih trgovcev, dasi so nam hoteli plačati zanj, kar bi zahtevali. S tem smo imeli g m o t n o škodo, a pomagano je bilo našim trgovcem. Potrebno pa je, da vsi naši trgovci in obrtniki tudi sami pripomorejo k temu, da se bodo v „Novi Soči“ tiskali kolikor mogoče oglas le naših rojakov.

„Goriški Sokol“ priredil je v nedeljo svojim udom in povabljenim gostom jako prijeten večer. Žal, da so se ga jako slabo udeležili prav tisti, katerim je bil v prvi vrsti namenjen, to je imenovanega društva pravi udje. Vseh „Sokolov“ je bilo navzočih le 21, kar je od 140, kolikor jih šteje „Goriški Sokol“, veliko premalo. Prav mnogo udov ima to grdo navado, da pridno zabavljajo proti društvu in odboru, ako dalje časa ni nobene veselice, a kedar je, takrat jim je pa vsak izgovorček dober, da zraven ne pridejo. Pa tudi naše razumnstvo, ki sicer priznava veliko važnost tega društva v goriskem mestu, kaže jako malo zanimanja za vse, kar se v njem godi; razumnstvo bi moralo s svojo navzočnostjo dajati društvu moralno podporo, kakor to delajo naši nasprotniki v svoji „Ginnastiki“! Ako bo pa razumnstvo posejem malomarno, ne čudimo se, ako tudi med priprostim Slovenci nandušenje opesa in potem ne tožimo o slabem narodnem napredovanju Slovencev v Gorici, ker temu bo kriv „cvet“ tukajšnjega slovenskega prebivalstva!

Udeležba torej ni bila obilna, raje bi rekli, da je bila bolj pičla. Veselica je imela lice naših domačih zabav, ko gostje za mizami sedé in pri kozarcih dobrega vina, kakoršno toči g. Špacapan, sledé različnim dejanjem na odru. Take zabave so gostom vselej jako ljube, ker se prosto gibljejo pri svojih mizah.

Sokolski pevski zbor je dobro pel tri pesmi; posebno je ngajala prva „Brambovska“, katero je moral ponoviti. — G. čna Ana Osana je deklamovala Gregorčičovo „Naš čolnič otmimo!“ takó živo, da je občinstvo trikrat viharno pozdravilo in odlikovalo vrlo in znano našo deklamovalko. Hvala ji za prijeten užitek!

Igra „Gluh mora biti“ igrala se je v obče dobro; vzbudila je med poslušalci mnogo smeha, zlasti ker je za jednake predstave jako primerma in za izgralce hvaležna burka. Predstavljali so jo: g. čna Alojzija Bizjakova, ki je svojo ulogo dobro pogodila, ter gospodje Klavžar, Faganel in Jerkič. — Po igri se je vršilo srečanje na več lepih in dobrih dobitek. — V obče bi bilo le želeči, da bi se jednake zabave večkrat vršile v lepih društvenih prostorih, toda obilnejša udeležba bila bi še bolj želeči!

**Vabilo k božični slovi.** deklishe trirazredne šole in otroš. vrtov v Gorici, ki se bo vršila dne 23. decembra 1891. v čitalnični dvorani. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Spored: I. del. 1. *Petje*: „Pozdravljam domovina te“ 2. *Deklamacija*: „Mačica“ — dekl. Fon Rudolfin iz otroš. vrt. 3. *Petje*: „Lastovki v slovo“ 4. *Deklamacija*: „Jabelka na veji spi“ — dekl. Trpin Franciška, Fon Rudolfin, Vittori Gabrijela, Bizjak Maks. 5. *Petje*: Oj planine... 6. *Deklamacija*: „Božična“ — dekl. Čičigaj Tončka iz otroš. vrt. 7. *Petje*: „Slavček imili“... 8. *Deklamacija*: „Košnja“ — dekl. Trpin Tončka, Čotar Rudolf iz otr. vrt. 9. *Prizor*: „Mlada pastarica“ — predstavljajo: Olgo Boštjančič Izabela iz III., Savko Štrosar Amalija iz III., Milko, siromašno deklico, Boštjančič Katarina iz III. razreda. Njen mali bratec in sestra. II. del. 10. *Igra*: „Smrekova vejica“ Osebe: Dete Jezus-Havel Stefanija iz II. razreda. Milica-Havel Angela iz III. razreda. Zorica sestrica Boštjančič Izabela iz III. razreda. Angelja: Drašček Marija iz I. razreda. in Batistič Lucija iz II. razreda. 11. *Petje*: Glasna jasna. 12. *Deklamacija*: „Detinsko zaupanje“ — dekl. Štrosar Amalija iz III. razr. 13. *Petje*: Cesarska pesem 14. *Razdelitev darov*. Vstopnina: za osebo 20 novč. — otroci 10 novč. V Gorici, 17. decembra 1891.

**Vodstvo.** To je krasen spored, ki privabi v čitalnično dvorano obilo prijateljev naše nježne slovenske mladine.

„Corriere“. — Ta list je oni dan napadel rodoljubno gospo Karolino Makucovo v Podgori, češ, da „berači“ od hiše do hiše denarja in obleke za revne šolarje na tamošnji slovenski trirazrednici in je potem uprašal: Ali ima v to potrebno dovoljenje v zmislu ministerske naredbe? — V tem napadu kaže se peklenstvo sovraštvo tega lista do nas Slovencev v svoji popolni nagoti. Ali si je mogoče misliti boljšega dela usmiljenja nego je skrb za revno šolsko mladino, da se oskrbi s potrebnimi učili in z obleko, da se obvaruje pred mrazom? Toda za „Corriero“ židinj je tako dobro delo, ako se obrne v prid slovenski mladini, velik greh, kateri je treba kaznovati po neki ministerski naredbi! Ali to se ne zgodi, ker gospa K. Makuc je poverjenica goriske ženske podružnice sv. C. in M., ima torej pravico za pobiranje enakih darov. — Sicer pa smo doznali da imenovana gospa obleke niti zbiralani, ampak le letnino in podpornino med družbenicami. —

Učeraš je „Corriere“ objavil popravek gospe Makuc, a dostavil je tudi nove napade, češ, da ima vse polno dokazov, kako

je imenovana gospa beračila za slovenske šolarje. Res je, da je gospa zbiralala društvenice za žensko podružnico sv. C. in M., a da društvenice dajejo po 1. gold. ali po 10 kr. (pa tudi več), to je umljivo samo po sebi. To je gospej v veliko čast in narod naš ji je hvaležen! — Uprasha pa židinj, ali delajo laške ženske drugače?! Mi vemo, da nadlegujejo celo Slovence in Slovence in vemo tudi za nekatere, ki se laških sitnic niso mogli drugače odkrižati nego da so res dali dvajsetico. Da židinja iz takih naravnih in častnih reči kuje napade z očitnim namenom škodovati rodbini, ki je odvisna od papirnice, to je naravnost nesramno! Slovenci zapomnimo si to.

Rodoljubna gospa Makuc pa naj si šteje le v čast, ako jo obira krivonosna Abrahamova potomka za tako delovanje v prid ubožne šolske mladine.

**K pretepu v Podgori.** — Trije Podgorci so se vedno v preiskovalnem zaporu, kar je za nje velika škoda, ker so dninarji, torej navezani na dnevni zaslužek. Podgorci županstvo je prosilo, da bi jih pustili na slobodo, ker zaradi tega pretepa, ako so tudi krivi, itak ne ubežijo pravici — njih družinam se pa lahko godi velika krivica, ako so nedolžni. Sploh bo cela ta pravda imela večji pomen za presojo naših razmer nego se zdaj misli.

Preiskave se vrše z veliko skrbnostjo in urnostjo. Trije Podgorci so bili že večkrat prešilicani, enkrat so jih peljali celo k ranjenemu Stolfi na dom, kjer se je spisal poseben (seveda ves laški) zapisnik. V pondeljek je bil preiskovalni sodnik v Podgori, kjer je od 10. zjutraj do 10. zvečer preslišaval priče ter narekoval le laški zapisnik. Sploh sodišče si veliko in skrbno prizadeva, da bi se ta pravda kakor hitro mogoče rešila.

Poročali smo že danes 14. dnij, da „Corriere“ sumiči nekatere Slovence, da bi bili oni podgorske mladeniče naščuvali proti Goricanom. Te dni smo pa slišali imenovati eno tako osebo, katero po sili hočejo zaplesti v to zadevo; ta je g. A. Urbančič iz Gorice, katerega so Goricani oni dan videli v gostilnici g. Trpina v Podgori. Reč je taka-le: G. U. je skoro vsako nedeljo pri svoji sestri v Podgori. Ono nedeljo je bil z njim še drug Slovenec, kateremu je pa tankaj prišlo slabo. G. U. je šel poiskati voz, da bi prijatelja pripeljal domov in po takem opravilu je prišel tudi v gostilno g. Trpina, ko so bili tankaj Goricani, v drugi sobi pa Podgorci. Ko je g. U. govoril z gostilničarjem par besed, je zopet odšel. In to je Goricanom dalo že povod, da bi ga spravili v dotiko s pretepom ali celo — morebiti — v preiskovalni zapor. Smešno! — Sploh prosimo rodoljube, naj imajo o vsem tem, kar se godi v zvezi s pretepom, odprte oči, ker ta zadeva ne konča kar tako na gladkem. O vsem pa naj se nam poroča.

**Radodarni doneski** za prevažne „Slogine“ učne zavode dobajajo tako redno in obilno, da se mora veseliti tolikoj narodni poštovanosti vsako rodoljubno srce. Mladina naša ima res mnogo dobrih prijateljev, zato smemo Slovenci v goriskem mestu veselo gledati prihodnosti v obličje. Živela uzorna poštovanost slovenskega naroda in njegovega razumnstva na Goriskem!

V zadnjih 14 dneh je došlo: Gospod I. Tomšič, načelnik gospodarskemu svetu v Sovodnjem, nabral je v veseli družbi pri tamošnjem gospodu županu 2 gld. 71 kr. Dne 15. t. m. zložila je tudi vesela družba v krčmi gosp. župana v Sovodnjem 1 gld. — Dalje so darovali g. Ant. Šantel 1 gld., Fr. Blažon 1 gld., Fr. Mozetič, židarski mojster, 4 gld., Jos. Ivančič (za december) 5 gld., Sim. Skrinjar 1 gld., F. Knifc 3 gld., Leop. Bolko v Črničah 2 gld., Ivan Mercina 2 gld., dr. J. Jakopič 2 gld., dr. Pavlica 3 gld.

Za „Božičnico“ so darovali usnja in podplatov za veliko parov čevljev naslednji prodajalci enakoga blaga: Ivan Druša, J. Jakil, Hausner in Lokar, Anton Druša (v Mirnem), vitez Tosi, Karol Casagrande, Culot v Rabatšici in Alojzij Scaletari. — V denarju so darovali: Č. g. France Stapančič, kurat na Otlci 5 gld. Mnsgr. Košta 2 gld., dr. Abram 2 gld., gospa Rojic 3 gld., gospa Dolschein 3 gld., gospa Bizjak 1 gld., gospa Lisjak 2 gld., gospa Zavnik 2 gld., Neimenovani 2 gld., gospa Fon v Solkanu 1 gld., pl. gdnca. Fornasari 3 gld., gospod Schaffenhauer 2 gld., A. Z. 3 gld., J. G. 2 gld., gospod Rudež 1 gld., gospod Lenardič 1 gld., dr. Mahnič 5 gld., gospod Kralj 1 gld., gospa Seidl 1 gld., mnsgr. Marušič 2 gld., mnsgr. Kofol 1 gld. V vel. družini Lasič-ovi v Renčah nabralo se je pri „tomboli“ 3 gld., gpdč. Otilija Mozetič 1 gld., gospa Krševan 1 gld.

Za revne učence na slovenski šoli v Ločniku daroval je č. g. Gradenski 5 gld. 60 kr. — Za otroški vrt v Pevni je daroval g. Jakob Mikluš, lesni trgovec, 2 gld.

Blagim dobrotnikom in prijateljem naše šolske mladine bodi tem potom izrečena presčna zahvala!

**Drobne novice.** — Naš gospod duhovni dopisnik nam je poslal obširen odgovor g. Kokošarju na njegov spisak v „R. Katoliku“. Ker smo za danes s prostorom jako v zadregi in ker dodamo prihodnji številki dve strani priloge, ki pokaže, v kaki obliki bo „N. S.“ izhajala po novem letu, priobčimo prihodnjič celega.

— Vsem onim gospodom naročnikom in nenaročnikom različnega stanu, ki so nam v zadnjih tednih pošiljali jako laskave častitke, priznanja in vspodbujanja k našemu nepreraščenemu, odločnemu a vseskozi postenemu boju, izražamo tem potom svojo presčno zahvalo. Vsa naša prijatelja naj deluje z nami vred v svojih ožjih krogih, v katerih se premika, potem se nam za srečno prihodnost našega dobrega naroda ne bo bati. Živeli!

— „Corriere“ je v nekem dopisu iz Ločnika srdito napadal unetega Slovence v Gradišči, ker je pri svojih sosedih nabiral podpise na prošnjo za slovensko pridigo v ločniški cerkvi. Goriski židinj se pač ni treba vtikati v cerkvene zadeve katolikov, kakor se mi bore malo bregamo za gorisko sinagogo v Židovski ulici. Naj vé pa „Corriere“, da v cerkveni občini, kjer je jedna čisto slovenska vas (Gradišča) ter slovenska šola in kjer so trije duhovniki, je lahko brez vsake škode za Furlane jedna pridiga tudi slovenska. Upamo, da bo opravljena prošnja tamošnjih Slovencev

imela več upliva in uspeha nego hujškarje goriske židovske liste.

— Zlato in srebrno rudo so našli ob Tolminki na kraju, imenovanem „za steno“. Neka komisija iz Idrije se je o tej rudi baje jako ugodno izrazila. — Na Srpenici baje neki zasebniki začeli kopati živo srebro. Ko bi le vožnja preveč ne stala, potem bi morebiti bilo kaj prida iz teh rudnikov! Takó pa vožnja najbrže vse požre, da se niti delo ne bo plačevalo. Dokler ob Soči ne bo živžgal „luka matija“ je nekorišten še takó dober rudnik!

— V Čepovanu ustanovljena je nova obrtna šola za čipkarstvo. Visoko c. kr. ministerstvo je imenovalo za učiteljico g. čno Franciško Podgornik, ki je našim čitateljem znana iz letošnje razstave v Gorici, na kateri je bila odlikovana z zlato svetinjo prve vrste.

— Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole bodo letos preskušnje 23. t. m., to je v sredo od 9. — 12. ure. K tej preskušnji so ujudno povabljeni naši posestniki in drugi prijatelji kmetijstva.

— Celovski „Mir“ bo po novem letu izhajal po trikrat na mesec. Ta list si je pridobil že ogromno zaslug za probno narodne zavesti med koroškimi Slovenci, zato se od srca veselimo, ko slišimo, da bo odsej gostje izhajal ter pobijal sovražne spletke proti narodu slovenskemu.

— Gosp. dr. Gustav Gregorin v Trstu je neko stranko pred sodiščem slovenski zagovarjal. To je dalo lahonskim listom povod, da so grdo napadali vrliga gospoda odvetnika, za kar se pa on gotovo jako malo zmeni. Le tako naprej! Dokler Slovenci ne dobimo odvetnikov, ki bodo slovenski uradovali in slovenski govorili pred sodiščem, ni se nam nadejati popolne narodne ravnopravnosti pri teh oblastnjah.

— „Božičnica“ v otroškem vrtu v Pevni bo v torek 22. t. m. ob 1/2. popoldne ob 3. pa v otroškem vrtu v Podgori. Vabljeni so stariši in drugi prijatelji mladine, da se obilno udeležijo teh lepih otroških slavnosti.

— Občni zbor „Goriške Čitalnice“ bo v ponedeljek 21. t. m. po navadnem dnevnem redu.

**Nova knjiga.** — V Obizizjevi tiskarni je bila pred dobrim tednom dotiskana knjiga pod naslovom: „Poezije“. Zbirka literarnih pesem, fantazij, humorističnih balad, rapsodij, satir, pripodob basnij, prišlovic, epigramov, balad in junaških pesem. Zložil: Fran Andrejevič Zakrjaski. V Gorici. Založil Anton Jeretič. Tiskal A. M. Obizzi. 1891. — Cena tej knjigi znaša 70 kr. Umetniško oceno prepustamo veščakom.

**Iz Ločnika** priobčil je tukajšnji „Corriere“ odlomek iz zapisnika dvanajste seje tamošnjega občinskega staršinstva, v kateri so modri možje sklenili tri reči in sicer: 1. Napravi naj se prošnja do prečastitega knez nadškofijskega ordinarijata, naj se na prošnjo slovenskih prebivalcev ločniške cerkvene občine ne dovolj slovenska pridiga v tamošnji cerkvi. — 2. Napravi naj se zatožba na c. kr. okrajno glavarstvo proti tamošnjemu vodji c. kr. žendarmarijske postaje in 3. Naj se naprosi knez nadškofijski ordinarijat, naj odpravi še edino doslej običajno slovensko pridigo na praznik sv. Rešnjega Telesa.

Izvrstne nauke debivajo Ločničani iz znanih goriskih krogov! V občini torej, kjer je jedna cela vas slovenska, kjer je šola slovenska, kjer sploh živi veliko Slovencev, ne smela bi se vršiti vsako nedelja jedna pridiga v slovenskem jeziku, ko so tam trije duhovniki. Kako škoda bi imeli od tega komaj napol pofurlanjeni Ločničani, ako bi Slovenci dobili slovensko pridigo? Tu se vidi, kakó daleč sega strastno sovraštvo do nas Slovencev! Zapomnimo si to! Upamo pa, da v tej reči ne bode merodajno zaslepljeno nasprotovanje nasprotnikov, marveč le stvarna potreba, ki zahteva slovensko pridigo v ločniški cerkvi. Ta potreba odločno odklanja načelo „pro bono pacis.“

Da goriske lahone neizmerno boli, ker je žendarmarijski postajevođa v Ločniku pošten in nepristranski in ker gleda krivici in nepostavnosti na prste, to smo dobro vedeli, a da jim pojdejo v tem oziru na nahujskane limanice ločniški starašine, to nam je novo in temu se čudimo. Upamo pa, da bo slavno c. kr. okrajno glavarstvo znalo stvarno in hladnokrvno soditi o tej pritožbi, ki je nastala le vsled tega, ker je gosp. postajevođa pošten, nepristranski in zvest služabnik države, proti kateri mnogi hujškači rijejo in ščuvajo naše Furlane.

**Uprašanje velesl. c. kr. okrožnemu sodišču:** „Corriere“ pripoveduje, da se je gosp. Ivan Domenis, učitelj v Starigori, branil sprejeti neki plačilni nalog velesl. c. kr. okrožnega sodišča, ker je bil pisan v italijanskem jeziku, in potem srdito napada imenovanega gospoda kot mestnega uradnika, ki se drzne odklanjati italijanske dopise. Ker je bila ta zadeva znana le dotičnemu sodniškemu slugi, usojamo se uprašati velesl. c. kr. okrožno sodišče, kakó je mogoče, da taki dogodki prihajajo še gorki v „Corriere“, da se na tak način hoče škodovati strankam v njih uradni lastnosti?! Sploh opazujemo, da ima „Corriere“ pri obeh sodiščih in tudi drugih c. kr. oblastnjah prav zanesljive in marljive poročevalce.

**Iz Kopra** nam poročajo: Naš rojak, rod. dom Vipave, gosp. Anton Dekleva, doslej suplent za godbo in petje na c. kr. izobraževališču v Kopru, napravil je že dnij strogi izpit iz godbe pred c. kr. izpraševalno komisijo za pouk glasbe na srednjih šolah na Dunaju; izpit je prestal s prav dobrim uspehom. Častitamo našemu rojaku prav iz srca, toliko bolj, ker Slovenci odsej ne bomo imeli le glasbenih veščakov, ampak tudi takih, ki se lahko izkažejo s potrebnimi izpiti, ker minister takó strogo na to gleda. Gospod Dekleva bo skoraj gotovo stalno nameščen kot učitelj godbe na imenovanem zavodu.

## Javna zahvala.

Podpisana štem si v sveto dolžnost, da se tem potom v svojem imenu in svojih treh otrok iz dna svojega srca zahvaljujem vsem znancem in svojim gospodim prijateljicam, ki so dne 15. t. m. spremljali k zadnjemu počitku preljubljeno pokojno mater

## Marijo Matuc,

ter za tolažilno sočutje, katero so nam skazovali med boleznijo in v tužnih britkih dneh.

**Bog poplačaj!**

V Gorici, dne 17. decembra 1891.

Marija ndova Fajgelj,  
Rajmund, Tonček, unuka. Otilija, unukinja.

Št. 62 pr.

## Natečaj.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Tolminu razpisuje se služba dveh pisarjev vsaka po 1 gld. na dan.

Prositelji izurjeni v pisavi slovensčine in nemščine, po mogočnosti tudi laščine, naj vložijo lastnoročno pisane prošnje, naj podpre s svedočbo o moralnem obnašanju, podpisano predstojništvu do 30. decembra 1891.

Predstojništvo c. k. okrajnega sodišča  
v Tolminu dne 7. decembra 1891.

## Gorske cvetlice

Slovenski napevi za čvetero in petero mešanih glasov, zložil Janez Laharnar, delo 4., dobé se pri Gašparju Likarju v Gorici in pri skladatelju na št. V išk. gori, p. sv. Lucija za 50 kr. kos.

## Solidne agente

išče v vseh krajih dober bankin zavod za prodajanje v Avstriji dovoljenih državnih papirjev in sreč proti ugodnim plačevalnim pogojem. Le z majhnim trudom zasluži se 100—300 gld. mesečno. — Poudbe sprejema zastopnik J. Rotter, Budapest, Andrassystrasse 56.

## Anton Kustrin

trgovec v hiši dr. Lisjaka v Gorici

prodaja: vseh vrst moke na drobno in debelo, karo, sladkor, riž, sveče in sploh vsake vrste kolonijalno in jedilno blago. — Razpošilja tudi po pošti. Zunanja naročila se točno izvršujejo. — Cene kolikor mogoče nizke.

## Vse stroje za gospodarstvo in vinarstvo!

Orala, brane, valjarje, stroje za sejanje, za kosnje, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za senò, mlatilnice, stroje za vlačenje lokomotive, triere, Häckselove slamoreznice, mline za drobno mletev, stroje za rezanje repe, sadne mline, sadne stiskalnice, tiskalnice za grozdje in masline, stroje proti peronospori, stroje za lupljenje sadja, od prave za sušenje sadja in vrtnin, vinske sešalke, kletarske potrebe, sesalke za vodo, okrogle pile, decimalne vage, vage za blagó-separatore za mleko, vzdigovalnice za po, sodje, stroje za vrtenje, samostalno delujoče tiskalnice krme, pralni stroji, stroji za čiščenje lana, itd.

Vse izvršno izdelano in po ceni. — Zagotovilo, ugodni pogoji za plačevanje, doba za poskus!

Skladišče gospodarskih in vinogradarskih strojev.

## Jg. Heller, Dunaj

11. Praterstrasse No 78

Bogato ilustrovane, 144 strani obsežne cenike v nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku pošilja na zahtevanje zastopnik in franko. — Solidna zastopstva se posodostanovljajo.

## Voščene sveče.

**Jernej Kopač**  
na Solkanski cesti št. 9  
izdeluje in prodaja  
sveče  
iz pristnega, garantovanega  
čebelnega voska.  
Zalogo svojih sveč ima tudi trgovec  
**Anton Urbančič v Gosposki ulici**  
Ob enem prodaja raznovrstno  
medeno pecivo.  
Priporočevaje se svojim rojakom  
v mestu in na deželi zagotavljam naj-  
boljše blagó po najnižje mogočih cenah.

## Medeno pecivo.

**Valentin Kofol**  
cerkovnik in praktični mojster  
v Kanalu

priporoča svoj izboljšani in vsem razmeram prirejeni aparat za večno luč; kakor tudi od njega znanjene in pripravljene stenje za vsakovrstno olje č. č. cerkvenim oskrbništvom za trajno, svetlo, čedno in ceno večno luč.

In sicer stane:

- Aparat:
  - a) glaž, rudeče (roza) barve . . f. 0.95
  - a) " vijoličaste " . . . " 0.75
  - a) " bele " . . . " 0.55
  - b) pozlačeni pokrov . . . . . 0.75
- Stenji:
  - a) 1 škaltica Kočolovih močni . f. 1.60
  - b) 1 " šibki . . . " 0.85
  - c) 1 " Gersheimovih . . . " 2.—
- Rog za prižiganje sveč  
z benzinom z 2 stenjema . . . 1.70
- Stenja za rog stane meter . . . 0.12

Dobra zaloga izvršnega kadila (birha)

1. drobnega navadnega (granis) klg. . f. 0.70
  2. naravnega, lepega (naturalis) klg. . . 1.—
  3. izbranega, (lacrime) . . . . . 1.20
- N. B. Vse to pošiljam na vsako zahtevanje in naročilo brezplačno; plačati se ima še le po poskušnji.  
Neprimerno sprejemem nazaj.  
Natančen poduk se dodaja vsakemu naročilu.

**Sargovo zdravniški preiskano**  
zobno čistilo  
**KALODONT**  
Na prodaj pri lekarnih i dišavniciarjih

**Naravne mineralne vode iz raznih studencev.**  
Kemični, farmacevtski in drogerijski izdelki najbolj čistilne domače in tuje zdravilske posebnosti.  
Ribje olje, naravno in izvršno, prijetnega okusa in kemično čisto.  
Ribje olje z železom ali železnim jodom.  
Kajčistejšje žveplenokislo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo.  
Zdravila za živino: konjski cvet, konjski prašek, goveji prašek.  
Homeopatična zdravila.  
prodaja  
novonstanovljena lekarna  
**Bannitzer v Rabatišču št. 16.**  
v najemu  
**Alojzija Gliubich-a**

**Prememba lokala.**  
Že 33 let obstoječa dobroznana  
prva avstr. dunajska pisarna za oznanila  
**A. Oppelik**

nahaja se od sedaj naprej  
**Wien, Stadt, Grünangergasse Nr. 12.**  
(na voglu lekarne, Singerstrasse Nr. 12).  
in se priporoča za preskrbljevanje oznanil vsake vrste za vse dunajske in inozemske liste, koledarje itd. po najnižjih cenah in točno izvršitvijo.

Cenik in prevdarki stroškov zastoj

**Klement Rubbia**  
urav v Semeniški ulici št. 8.  
ima v zalogi  
vsakovrstne stenske ure, budilnice, itd. — Sprejema tudi pokvarjene ure v popravilo. — Naročila z dežele se hitro dovršujejo.  
Zagotavlja se točna postrežba in zmerena cena.

Izdajatelj in odgovorni urednik And. Gabršček. — Tiska A. M. Obizzi v Gorici.

**„Zum goldenen Reichsapfel.“**  
**J. PSERHOFERJA**  
LEKARNA  
NA DUNAJU  
I. Bezirk, Singerstrasse broj 15.  
Kričistilne kroglice, nekdanje imenovane **universalne kroglice**, zaslužio ta poskajih so te kroglice pokazale svoj učinek. Desetletja že so te kroglice splošno razširjene, zapisujejo jih mnogi zdravniki in malo je družin, koje ne bi imele zaloge izbornega tega domačega sredstva.  
**Jedna škaltica z 15 kroglicami stane 21. kr., jeden zavitek šestih škaltic 1 gld. 5. kr.,** pri nefrankovani pošiljki po povzetju 1 gld 10 kr.  
Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25. kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj kot jeden zavitek se nepošilja).

Prosimo da se izvrčno zahteva

## „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škaltice isti podpis **J. Pserhofer** v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

**Balzam za ozeblino** J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

**Trpotčev sok**, proti katarn, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

**Amer. kansko mazilo za trganje** 1 posodica 1 gld. 20 kr.

**Prah proti potenju nog**, škaltica 50 kr.

**Balzam za goltanee**, 1 steklenica 40 kr., pošt. prosto 65 kr.

**življenska esenca** (Pražke kapljice) proti pokvarjenemu želodcu in slabi prebavi stekleničica 22 kr.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmacevtske specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštneju povzetju.  
Pri dopošiljati denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju.

**Goldinarjev 5-10** na dan gotovega zaslužka brez glavnice in rizike ponujamo vsakemu, kjer se hoče pačati s postavno dovoljenimi **srečkami in državnimi papirji** — Ponudbe pod naslovom „Srečka“ je pošiljati: Annoncen-Espedition **J. Ganneberg** Wien, I., Kumpfgasse.

**ZALOGA VINA**  
**Ivan Dekleva**  
veletržec z vinom v Gorici  
ima v svojih založnicah (v Magistratni in Stolni ulici ter na Generališču — Prehod Edling) vsakovrstna  
domača vina,  
bela in črna istrijska  
ter  
bela dalmatinska vina.  
Pisarnica  
se nahaja v Magistratni ulici v Kalistrovi hiši na voglu proti Generališču.  
PRODAJA NA DEBELO

**VINSKI EKSTRAKT.**  
To pripoznano specialiteto priporočam za hitro in izvršno narejanje izvršnega i zdravega vina, ki se nikakor ne ločimo naravnega vina.  
Cena za 2 kila (za 100 litrov vina) gld. 5.50  
Recept se brezplačno prilaga. Za najboljši vspeh in zdrav izdelek jamčim jaz.  
**PRIHRANITEV ŠPIRITA**  
doseže se z mojo **pokrepčevalno esenco** za kuanjine, ki daje pijčam prijeten in rezež žgos in ki se dobiva samo pri meni.  
Cena gld. 3.50 kilo (na 600 — 1000 litrov) navodom za rabo.  
Razun teh specialitet imam tudi vse esence za izdelovanje **ruma, konjaka, finih likerjev** itd. Recepti brezplačno. Cenik poštnine prosto.

**Karol Filip Pollak**  
Tvornica esenčnih specialit v Pragi.  
Solidni zastopniki se iščejo.

**Čudovite kapljice**  
sv. Antona Padovanskega  
To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdozvrtniš želodčne bolezni. Prav izvršno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo same omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.  
Prodajejo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; na naročbe in pošiljate po edino v lekarnici **Cristofaletti v Gorici**, v Trstu v lekarni **C. Zanetti in G. B. Rovis**, v Ljubljani v lekarni **U. pl. Trnkoczy G. Piccoli**, in ljud. Grečelna „pri Mariji pomagaj“; v Postojni v lekarni **Baccarich**, v Ajdovščini v lekarni **Sapla**, v Vipavi v lekarni **Guglielmi**, v Beljaku dr. **Kumpf**.  
**I steklenica velja 30 kr.**  
NB. Varovati se je treba navadnih balzamo, katere sijnjno oznanjajo in priporočajo, ki pa kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo želodec in žive, da nastanejo lahko hudi in nevarni nastedki.

**Dr. Rose životni balsam**  
je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešujoče in napenjanja odstranjujoče ter mili raztopljuje  
domače sredstvo.  
Velika steklenica 1 gl., mala 50 kr., o pošta 20 kr. več.  
Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varovana varstvena znamka.  
Zaloge skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.  
Tudi se tudi dobi:  
**Pražko universalno domače mazil.**  
To sredstvo pospešuje prav izbornu, kakor svedočijo mnoge skušnje, čiščenje, zrnjenje in lečenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.  
V škalticah po po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več.  
Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varstvena znamka.  
GLAVNA ZALOGA  
**B. FRAGNER, Praga,**  
št. 203-204, Mala strana, lekarna „pri črnem orlu“.  
Poštna razpošiljatev vsak dan.

**ANTON POTATZKY**  
v Raštelju št. 7 v Gorici  
prodajalnica drobega in nūnaberškega blaga  
na drobno in na debelo.  
Jedino in najcenejše kupovališče.  
Posebna zaloga  
za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in carjarje.  
Največja zaloga  
čevljarskih, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.  
Zimska obuvala  
Vozički in stoli na kolesih za otroke.  
Strune za godala.  
Posebnost: Semena za zelenjavo in trave.  
Prosím dobro paziti na naslov:  
Na sredi Raštelja št. 7.

**Andrej Fiegl**  
v št. Mavru  
prodaja svoja zemljišča v št. Mavru, v Pevni in v Gorici pod jako ugodnimi pogoji, tudi na obroke. Natančneje se poizvé pri upravnistvu tega lista.